

PROBLEMELE SPORIRII EFICIENȚEI UTILIZĂRII MIJLOACELOR FIXE DE PRODUCȚIE LA ETAPA CONTEMPORANĂ

V. Ignat

Universitatea Agrară de Stat din Moldova

INTRODUCERE

La etapa contemporană Republica Moldova se caracterizează prin accelerarea dezvoltării economiei datorită utilizării intensive a potențialului de producție. În legătură cu aceasta crește rolul sporirii eficienței utilizării mijloacelor fixe de producție. O importanță acută are sporirea eficienței utilizării mijloacelor fixe de producție de menire agricolă în Moldova, unde agricultura deține în producția globală a complexului agroindustrial aproximativ 50 %.

1. METODE ȘI MATERIALE

Drept suport metodologic al investigațiilor în domeniul sporirii eficienței utilizării mijloacelor fixe de producție la etapa contemporană au servit metodele de analiză, sinteză, inducție, deducție, comparare și selectare. Reeșind din specificul temei de cercetare, s-au utilizat diverse concepte teoretice ale savanților autohtoni și de peste hotare.

2. ESENȚA EFICIENȚEI UTILIZĂRII MIJLOACELOR FIXE DE PRODUCȚIE ÎN AGRICULTURĂ

Luând în considerație necesitatea sporirii eficienței utilizării mijloacelor fixe de producție în agricultură, în conținutul cercetărilor este necesară: studierea esenței economice a mijloacelor fixe de producție și a eficienței utilizării lor; determinarea sistemului indicatorilor de apreciere a utilizării mijloacelor fixe de producție; cercetarea nivelului de utilizarea a lor; evidențierea legităților și tendințelor de modificare a indicatorilor rezultativi ai mijloacelor fixe de producție; determinarea structurii tehnologice perspective a mijloacelor fixe de producție și elaborarea recomandărilor științifice argumentate de sporire a eficienței utilizării lor în agricultură.

Toate elementele procesului de producție a bunurilor materiale se află într-o strânsă legătură și dependență reciprocă: dezvoltarea mijloacelor de muncă ridică nivelul tehnic al obiectelor muncii, la rândul său perfecționarea obiectelor muncii, folosirea noilor materiale și timpuri de combustibil reprezintă o condiție importantă a creării mașinilor mai productive, utilajelor și a altor mijloace de muncă.

Urmează să menționăm că în majoritatea cazurilor mijloacele de muncă reprezintă mijloacele fixe de producție a întreprinderilor, care includ în sine mijloacele de producție ce iau parte în procesul

de producție în decursul mai multor ani în forma sa naturală. Însă trebuie de constatat, că nu toate mijloacele de producție din diferite cauze sunt intensiv utilizate, ceea ce dă posibilitate să-și păstreze capacitatea lor fizică, iar în condițiile contemporane de criză financiară a întreprinderilor ele pot fi utilizate și mai departe. Așa după cercetările petrecute în entitățile agricole din Moldova se constată că peste 50 % din remorci pentru tractoare, 30 % cultivate și 90 % tractoare de marca MTZ – 50 și MTZ – 52 se exploatează mai mult de 15 ani în loc de 8 ani.

Asupra eficienței utilizării mijloacelor fixe influențează mai mulți factori: starea tehnică a mijloacelor de muncă, nivelul de mecanizare și automatizare a proceselor de producție, formele progresive de organizare a producției, perfecționarea procesului tehnologic, compensarea la timp și modernizarea utilajului etc. Pentru determinarea corectă a eficienței economice a mijloacelor fixe de producție este necesară aplicarea rezultatelor aprecierii lor economice. Bazându-ne pe materialele aprecierii economice în calitate de sistem al aprecierii eficienței mijloacelor fixe de producție socotim randamentul sau capacitatea mijloacelor fixe după producția globală, capacitatea materială și capacitatea de muncă după producția globală, producția globală la o unitate de suprafață a terenurilor agricole. Acești indicatori, dar calculați după venitul global și net, la fel nivelul rentabilității, termenul de recuperare, coeficientul de rotație, profitul calculat la o unitate de suprafață de terenuri agricole se aplică ca auxiliari.

3. ANALIZA EFICIENȚEI UTILIZĂRII MIJLOACELOR FIXE ÎN ENTITĂȚILE AGRICOLE

Utilizarea eficientă a potențialului de producție a entităților agricole este strâns legată de reproducția rațională a mijloacelor fixe de producție.

Majorarea mijloacelor de producție reprezintă baza material – substanțială a reproducției lărgite în agricultură, însă pentru entitatea agricolă mare însemnătate are nu numai mărimea totală a mijloacelor fixe de producție, dar și structura lor, care în măsură considerabilă depinde de direcția de producție a întreprinderii. Este absolut evident că volumul mijloacelor ce se alocă pentru renovarea mijloacelor fixe ieșite din uz, în deosebi a celor active este insuficient. Cercetările arată că volumul investițiilor la reproducția mijloacelor fixe de producție cu destinație agricolă în calcul la 1 ha de terenuri agricole în perioada anilor 2001-2006 comparativ cu anii 1995-2000 s-au micșorat cu 23 %.

Creșterea intensificării în condițiile actuale necesită utilizarea mai deplină și eficientă a mijloacelor fixe de producție, ce trebuie să aducă la creșterea volumului producției agricole și micșorarea consumurilor de muncă la o unitate de produs.

Cercetările efectuate în dinamică arată, că negativ a înrăurit la eficiența folosirii mijloacelor fixe de producție nivelul jos de utilizare a parcului de mașini și tractoare, unde anual se micșorează nu numai numărul de schimburi și zile lucrute de o mașină, dar și productivitatea anuală a unui tractor fizic și convențional. Sporirea eficienței mijloacelor fixe de producție mult depinde de folosirea plantațiilor viticole și pomicole. Analiza arată, că sporirea asigurării cu mijloace de producție în plantațiile perene și reducerea recoltei de fructe și struguri la un ha au dus la micșorarea randamentului mijloacelor fixe în aceste ramuri cu 80-85 %. Așa tendințe au loc și în sectorul zootehnic, unde în mediu pe anii 2001-2006 comparativ cu anii 1995-2000 volumul mijloacelor fixe de producție și valoarea unei vaci s-au mărit corespunzător cu 40,5 și 23,4, iar producția medie anuală în calcul la o vacă mulgătoare s-a micșorat cu 3 %.

Cercetările monografice în gospodăriile agricole fruntașe din raioanele sudice a zonei Centrale a republicii arată, că rezervele principale de sporire a eficienței utilizării mijloacelor fixe de producție sunt: sporirea productivității animalelor și îmbunătățirea calității producției, sporirea utilizării mijloacelor fixe în plantațiile perene din contul perfecționării mijloacelor de muncă, nivelul de asigurare a animalelor cu nutrețuri și nivelul de specializare a unităților agricole.

Eficiența mijloacelor material – financiare și de muncă investite la îmbunătățirea pământurilor, ca urmare a proprietăților lor calitative diferite, nu este identică. Ea se schimbă în dependență de fertilitatea solului. Așa spre exemplu, cu sporirea calității terenurilor în unitățile legumicole – cerealiere din raioanele sudice a zonei Centrale cu 17,1 %, producția globală la un ha de terenuri agricole a sporit cu 85,3 %, iar la un punct – ha cu 57,7 %.

La etapa contemporană se întetesc problemele complexului agroindustrial, legate cu starea și utilizarea potențialului tehnic al producției agricole. În legătură cu aceasta este necesar de a modifica formele de procurare și utilizare a celei mai active părți a mijloacelor fixe – a tehnicii, mai pe larg de dezvoltat închirierea, arenda și leasingul.

Un rol însemnat în procesul de asigurare cu mijloace fixe are marketingul mijloacelor de producție. În aceste condiții, cercetarea pieței mijloacelor de producție are menirea de a reliefa precis situația pieței, în special în legătură cu natura nevoilor segmentelor restrânse de utilizatori, poziția acestor segmente, preferințele și metodele lor de cumpărare precum și părerile acestora cu privire la organizarea procesului de producție, promovare și distribuție. Delimitarea pieței mijloacelor de producție are în vedere întregul ansamblu de fenomene ce dau cadrul, în interiorul căruia aceste produse trebuie să-și găsească utilizarea.

4. CONCLUZII

1. Pentru determinarea nivelului eficienței economice a utilizării mijloacelor fixe de producție este necesar sistemul indicatorilor, care caracterizează intensivitatea folosirii lor.

2. Analiza nivelului eficienței îmbunătățirii fondurilor fixe de producție în subzona analizată a arătat, că în decursul anilor 2001-2006 față de anii 1995-2000 s-a micșorat considerabil producția globală în prețuri comparabile ale anului 2000 în calcul la un ha de terenuri agricole cu 42,2% iar la un lucrător mediu anual cu 39%, ca urmare a scăzut și randamentul mijloacelor fixe în prețurile de comparare cu 19,4%. Cauzele principale ale acestui rezultat sunt: acumularea mijloacelor de muncă fizice uzate și moral învechite, încăperile pentru animale se folosesc numai cu 40-50%, multe tractoare și autocamioane staționează din cauza lipsei de piese de rezervă și combustibil.

3. În condițiile contemporane pentru sporirea eficienței economice a mijloacelor de producție și resurselor de muncă trebuie de majorat ponderea mijloacelor de mecanizare în mijloacele fixe de producție și de mărit volumul investițiilor la o unitate de teren agricol, de asigurat mijloacele fixe cu active curente, de aprofundat specializarea în agricultură.

4. Cu mult se poate de îmbunătățit utilizarea mijloacelor de muncă în funcțiune și a celor introduse în exploatare datorită: folosirii intensive a încăperilor zootehnice, depozitelor și a altor clădiri, folosirii raționale a animalelor de producție și asigurării reproducției înalt eficiente a plantațiilor multianuale, sporirii nivelului de utilizare a mijloacelor de mecanizare și transport, introducerii noilor forme de organizare a producției și determinării necesității științifice argumentate în mijloace de producție, mai pe larg de dezvoltat închirierea, arenda și leasingul, de cercetat minuțios piața mijloacelor de producție.

Bibliografie

1. **Buza, V. și alții.** Managementul riscurilor dezastrelor în Republica Moldova. Chișinău: Tipografia Centrală, pag. 102, ISBN 978-9975-78-558-7, 2007.
2. **Bajura, F.** Despre societățile pe acțiuni // *Agricultura Moldovei* Nr. 1, ... pag. 13, 1991.
3. **Burunciuc, L.** Reproducția și folosirea fondurilor fixe de producție în agricultură // *Economie și sociologie* Nr. 2, pag. 35-41, 1991.
4. **Lîsîi, I.** Grupările statistice în analiza eficienței economice a producerii agricole și problemele lor metodologice. UASM, Chișinău, pag. 201, ISBN 9975-64-038-9, 2005.
5. **Perspectivile mecanizării gospodăriilor țărănești și auxiliare** // *Agricultura Moldovei* Nr. 5-6, pag. 31-32, 1994.

Recomandat spre publicare: 10.12.2008.